

BUITEN

14^E JAARGANG N^O. 36.

ZATERDAG 4 SEPTEMBER 1920.

HET GEMEENLANDSHUIS VAN DELFLAND TE DELFT. HOOFDINGANG.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER, DOOR A. A. N.	BLZ. 422
KINDEREN DER ZEE (36), NAAR HET ENGELSCHE VAN H. DE VERE STACPOLE	„ 422
KERKEN EN CURIOSITEITEN IN ROME (SLOT), DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 424—427
DORPSKINDEREN (SLOT), DOOR MARIE VAN KAMPEN.	BLZ. 425
DE TABAK IN JAPAN, DOOR DE R.	„ 426
HET GEMEENLANDSHUIS VAN DELFLAND, DOOR C. L. H., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 421, 427—428
OP HET TERRAS, DOOR S. KALFF, GEÏLL.	BLZ. 429
MOOIE CACTEËN, DOOR P. KOOY, GEÏLL.	BLZ. 430—431
WONDRE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR, DOOR F. ST. MARS, VERTAALD DOOR S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG	BLZ. 431
DUIF, ILLUSTRATIE	„ 432
ONTVANGEN BOEKEN, DOOR F. AUG. KELTING	„ 432

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER.

HET volgende overzicht geeft den stand der Sterrebeelden voor 20.5 uur sterretijd, d.i. omstreeks 9 uur middelbaren tijd of 10 uur zomertijd. Men zie het September-kaartje in de „N. R. Ct.”

Zenith: Cepheus, Zwaan;
Noorden: Groote en Kleine Beer, Giraffe, Lynx, Wagenman;
Noordoosten: Cassiopeia, Perseus, Stier;
Oosten: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Pegasus, Ram, Visschen, Walvisch;
Zuidoosten: Pegasus;
Zuiden: Arend, Dolfijn, kleine Paard, Pijl, Schild van Sobieski, Schutter, Steenbok, Zuider-Visch, Vos, Waterman;
Zuidwesten: Slang;
Westen: Boötes, Hercules, Kroon, Lier, Slang, Slangendrager, Weegschaal;
Noordwesten: Draak, Hoofdhaar van Berenice, Jachthonden.

De Melkweg is te 9 uur (10 uur zomertijd) prachtig; hij loopt dan van het Noordoosten door het Zenith naar het Zuidwesten. Het sterrebeeld Schutter met de heldere losse Melkwegwolken gaat echter langzamerhand al wat laag staan. Hoog aan den hemel ziet men het groote lichte ovaal in den Zwaan; daaraan grenst, in de richting van Cepheus, een merkwaardig sterrenarme donkere plek, een *coalsack*, zooals er indertijd een in het Zuider Kruis de aandacht van John Herschel trok.

Algol minima zijn waarneembaar: 11 September te 16 uur (d.i. 12 Sept. 5 uur v.m. zomertijd), 14 September te middernacht en 17 September te 9 uur (10 uur zomertijd).

Mira Ceti neemt sterk in helderheid af, maar zal vermoedelyk de heele maand nog wel in een binocle zichtbaar blijven.

Het *Zodiakaallicht* is deze maand bij afwezigheid van maneschijn onder gunstige omstandigheden aan den morgenhemel waarneembaar. Wie half September om 3 uur na middernacht (4 uur v.m. zomertijd) bij helderen hemel in het Oosten zoekt, heeft goede kans de matte lichtpluim in de sterrebeelden Kreeft en Leeuw te zien. Na den 24^{en} gaat de maan hinderen, die den 28^{en} vol is.

De *Gegenschein* kan misschien half September in het sterrebeeld Visschen gevonden worden.

Zonnevlekken beschrijven in September op de schijf een baan, die de holle zijde naar het Noorden keert.

De *tijdsvereffening* neemt deze maand af; den 1^{en} September geeft een zonnwijzer middelbaren tijd aan, den 30^{en} is hij 10 minuten voor.

Den 22^{en} September te 21 uur bereikt de zon in het *najaarsnacht-eveningspunt* den evenaar: de herfst vangt aan. Echter duurt het nog wel twee of drie dagen, voordat dag en nacht werkelijk even lang zijn. Want daar het al dag heet, als de bovenrand der zonnenschijf, door de straalbreking meer dan een halven graad omhoog getild, zich boven den horizon vertoont, wordt de zonsopkomst ongeveer 6 minuten vervroegd. Met hetzelfde bedrag wordt de ondergang vertraagd, en zoo duurt de dag bij de nachtevening niet 12 uren, maar 10 tot 12 minuten langer.

Mercurius, *Venus* en *Saturnus* zijn niet of nauwelijks waarneembaar.

Mars gaat de heele maand een groote twee uren na de zon onder, en is dus, hoewel niet heel gemakkelijk, 's avonds in het Zuidwesten te zien.

Jupiter kan in de tweede helft van September aan den ochtendhemel gezien worden; de planeet komt den 30^{en} al ruim twee en een half uur vóór de zon op.

Ook *Saturnus* komt tegen het einde der maand langzamerhand in zicht, eveneens aan den ochtendhemel.

Den 20^{en} Augustus werd door den bekenden Engelschen waarnemer van meteoren W. F. Denning in het sterrebeeld de Zwaan een nieuwe ster ontdekt, iets zwakker dan de 3de grootte. Zij bereikte naar schattingen te Utrecht op 23 en 24 Aug. de grootte 2.^m2. De Nova staat te 10 uur 's avonds (zomertijd) ongeveer in het zenith; de sterren α , ϵ en γ van den Zwaan vormen met de nieuwe ster een figuur die niet veel van een parallelogram verschilt.

Het mag een uiterst merkwaardig feit heeten dat in twee jaar tijds twee voor het bloote oog zichtbare nieuwe sterren aan den hemel opvlammen. A. A. N.

KINDEREN DER ZEE.

36) Naar het Engelsch van H. de Vere Stacpole.

BOEK III.

DE FULMAR.

ERICSSON was op het punt om heen te gaan, toen een school zeer kleine vischjes hem een oogenblik langer deed toeven. Zij werden vervolgd door een hondshaai. Toen zij zich in den vijver zagen gevangen, schoten zij naar links en rechts, te verward om zich in veiligheid te brengen door den ingang, terwijl de vraatzuchtige hondshaai naar rechts en links beet en hen met ongelooflijke snelheid en bloeddorstigheid achtervolgde.

Terwijl Ericsson hiernaar keek, bewoog zich het water aan de oppervlakte van den vijver plotseling en golfde als met een zucht over den rand waarop hij leunde. Het was vloed.

Hij stond op en trad over den oneffen rotsigen bodem naar buiten. Daarop begaf hij zich naar de plaats waar hij zijn vischvoorraad had achtergelaten. Deze was verdwenen. Gedurende zijn afwezigheid hadden de meeuwen dezen weggenomen. Alken hadden hem in het water gesleurd en de lijn welke de visschen door de kieuwen onderling verbond, was losgerukt. Burgemeestersmeeuwen, witte rotspelikanen en een vlucht andere meeuwen betwistten elkaar het drijvende voedsel.

Ericsson sloeg hen gade. Het kon hem niet veel schelen wat er met de visch gebeurde, daar hij deze niet zoozeer had gevangen om tot voedsel te dienen, dan wel als een middel om zijn tijd te verdrijven. Toen hij den uitslag had bijgewoond van den hevigen strijd, nam hij zijn vischlijn op en begaf zich langs de westzijde van de rots naar zijn hol.

Toen hij de kleine zandstrook bereikte, scheen weer het plateau hem toe te roepen het te beklimmen; den geheelen morgen was dit in zijn gedachten geweest, evenals het uitzicht op Skarsstöd dat men van daar kon aanschouwen, maar nog weerstond hij den drang.

Hij nam het besluit daar niet meer heen te gaan, want het verleden dat gisteren nog een dood „iets” was geweest in zijn geest en iets dat behoorde tot het leven van een anderen man, was langzaam weer levend geworden.

Gisteren, toen de verschrikking van zijn bestaan nog nieuw was voor hem, had Schwalla hem toegeschenken een geest te zijn uit het verleden; vandaag echter materialiseerde zij zich, zij nam meer en meer een vorm aan, een stem, en deze zeide tot hem: „Je hebt mij lief en ik ben nog in leven, en slechts op eenige mijlen afstands over zee ligt Skarsstöd, en daar ben ik, doch er is geen boot welke je tot mij kan voeren en als Magnuss tot je terug is gekeerd, is het te laat, want dan zal hij mij reeds alles hebben medegedeeld.”

Hij zette zich neer op het zand en sloeg de golfjes gade die op eenigen afstand van hem op het strand liepen. Had Magnuss het haar reeds verteld? Hij vroeg het zich af, nauwelijks wetend op welk antwoord hij mocht hopen, welk antwoord hij het liefst zou hebben; het was een strijd tusschen zijn liefde voor haar en zijn eigenliefde.

Indien zij onkundig bleef van de waarheid, zou zij diep getroffen worden doordat hij haar had verlaten, zij zou op zijn terugkomst wachten en terugkeeren zou hij nooit; dagen en weken en maanden en jaren zouden voorbijgaan, en de reden van zijn gedrag zou nooit worden opgehelderd, en zij zou sterven met de gedachte, dat hij haar ontrouw was geworden.

Dit was te verschrikkelijk.

In het andere geval, zou zij, indien zij alles wist, een afschuw van hem hebben; wel zou zij ook medelijden met hem hebben, doch hem nochtans verafschuwen.

Dit kon niet anders.

Hij trachtte er zich een denkbeeld van te vormen hoe alles zou zijn indien hij in haar plaats geweest ware. Hoe zou hij zich hebben gedragen, indien Schwalla ziek was geweest; wat zou hij hebben gevoeld? Hij stelde zich tevergeefs deze vraag. Hij trachtte zich dezen toestand in te denken, doch het bleek vruchteloos.

Hij kon zich deze veronderstelling niet realiseeren, noch volgens zijn eigen overtuiging antwoord geven op het probleem dat hij zich had gesteld.

Ware deze vraag hem een week geleden gedaan, dan zou hij hebben geantwoord: „Wanneer Schwalla die ziekte had, zou ik haar toch trouwen en bij haar blijven tot haar dood”, en dit antwoord zou hij hebben gegeven zonder zich te bedenken, omdat een week geleden het ongeluk hem nog niet tot in het diepst van zijn wezen had getroffen, omdat hij een week geleden nog oppervlakkig oordeelde.

Nu had zijn geest, welke op deze naakte rots verwijlde, deze vraag te beantwoorden, als ware het een antwoord aan God; het romantische in zijn wezen, dat een antwoord had klaar gehad, bestond niet meer; en welk antwoord hij ook zou geven, het zou ontdaan moeten zijn van alle onoprechtheid of verguldsel; het moest eerlijk zijn en gesproken uit het diepst zijner ziel.

Hij bandte deze gedachte uit zijn denkvermogen en verbeeldde zich dat hij er nu mede had afgedaan, doch zij was daar nog steeds en wachtte geduldig op bescheid.

Na een poos stond hij op en begon met voorbereidselen te maken voor zijn middagmaal; hij deed alles zoo langzaam als hij maar eenigszins kon, doch toen het eten klaar en gekookt was, roerde hij het nauwelijks aan.

Hier kwam immers niets er op aan.

Men ging visschen en de vogels stalen de visch, en men trok zich hiervan niets aan; men maakte eten klaar om toch maar iets te doen te hebben en als het gereed was, diende het slechts om te worden weggegooid. De slakken, die men af-sloeg van de rotsen, zouden denzelfden dienst hebben bewezen.

Men leefde voor geen ander doel, dan om te sterven.

Gisteren nog had het verleden hem toegeschenken een spookgestalte te zijn, — heden scheen slechts dit te bestaan en was het tegenwoordige een droom.

Hij borg een en ander weg, en terwijl hij zich naar de rotsen aan de oostzijde begaf, wierp hij de overblijfselen van het eten voor de vogels.

Nog toeziende hoe zij hierom vochten, bemerkte hij een

vlek welke den hemel verduisterde; het was de rook van een stoomboot. Dit moest de „Ingalfur” zijn welke van Skarsstöd voer naar Reykjavik. Magnuss zou zich daar aan boord bevinden.

De zon scheen laag over de in avondschemering gedompelde zee, toen Ericsson die bij de grot had zitten rooken, turend naar het water dat spoelde op de kust, zijn pijp naast zich op de rots legde, en het hoofd op de borst liet zinken. Hij beschouwde de vormen der nabijzijnde rotsen en de figuren, door de golven gemaakt in het zand.

Zijn geest had onbewust de vraag beantwoord, welke hij zich dien morgen had voorgelegd: „Hoe zou jij handelen, indien het Schwalla was geweest die door de ziekte was aange-tast?” En het antwoord luidde: „Ik zou haar trouw blijven tot aan haar dood. De wereld zou haar verstooten, maar ik zou altijd bij haar blijven. Ja — voor God, dit is de waarheid.”

Hij had eerlijk getracht, Schwalla uit zijn gedachten te verbannen, wijl hij het uitzicht op Skarsstöd vreesde.

Het was alles nutteloos gebleken. Sedert dien morgen had de gedachte aan haar hem niet verlaten, hoezeer hij ook trachtte afwisseling te zoeken. Hij kon het zichzelf wel wijsmaken dat zij dood was voor hem en hij voor haar, doch in werkelijkheid was dit verre van waar.

Hij stond op en liep langzaam de kuststrook op en neer; toen, niet meer bij machte den drang te weerstaan, beklom hij het pad dat naar het plateau leidde.

Ofschoon de nacht nog niet was aangebroken, zag hij op den uitersten westhoek een meeuw reeds slapend zitten; het kopje was naar achteren gebogen en de snavel begraven tusschen de vleugelveeren. Bij zijn nadering klapwiekte zij met de vleugels en vloog heen.

Hij merkte het niet eens op. Hij stond met de armen gekruist en tuurde naar de kust in de verte. Zijn oogen dronken gretig de kustlijn in, de verre heuvelen, en telkens keerde zijn blik terug naar dezelfde plek, de opening tusschen de klippen welke den ingang der Flóka-vallei deden zien en de plaats waar Skarsstöd moest liggen.

Lang, lang stond hij daar onbewegelijk, nauwelijks ademhalend. Toen strekte hij de armen uit, als zocht hij de vrouw en de wereld die hij verloren had, in zijn armen te sluiten.

HOOFDSTUK VIII.

HELGA.

Toen Magnuss den vorigen morgen de boot had vastgelegd na zijn terugkomst van den Fulmar, begaf hij zich regelrecht naar huis. Het was nog zoo vroeg dat niemand op straat was.

Hier aangekomen, trad hij binnen, deed de deur op slot en ging zitten. Zijn geest, door de gebeurtenissen der laatste dagen her- en derwaarts geslingerd, kwam eenigszins tot rust door de wanorde en leegte van het huisje.

De dekens der beide bedden, het petroleumstel, alle voorraden waren verdwenen. Hoe moest hij dit alles tegenover Helga verklaren die elken morgen om zes uur kwam?

Hij had geen plannen voor Ericsson's toekomst. Wel een onmiddellijke vrees — dat, wanneer de waarheid aan het licht kwam, de autoriteiten er op zouden staan dat Ericsson zou vervoerd worden naar het verschrikkelijke leprozenhuis te Reykjavik.

Hij had een vaag plan hem van den Fulmar weg te halen en te brengen naar een afgelegen plaats op de kust, een soort van hutje voor hem te bouwen en zijn vriend daar in alles bij te staan totdat het onvermijdelijke einde kwam, zelfs indien hij bij hem zou moeten wonen op gevaar af zijn vreeselijk lot te deelen.

Het was iets voor Magnuss om dit te doen.

Magnuss de afgunstige, Magnuss die verheugd was geweest dien dag dat Schwalla Ericsson ontweek, bleek, nu het werkelijk noodzakelijk was, bereid alles op te offeren nu het groote leed was gekomen. Om te beginnen moest hij reeds zijn tegenwoordige gemakken opgeven.

Ericsson had alle banknoten van de Landsbank, die hun beider bezit uitmaakten, onder een plank van den vloer onder hun bed verborgen. Hij schoof dit terzijde, stak de banknoten in zijn zak, bracht een en ander weer op zijn plaats, verliet het huisje en sloot de deur.

Het was nu vijf uur en er begon leven in Skarsstöd te komen.

(Wordt vervolgd).

SINTE MARIA VAN LORETO EN DE KERK VAN MARIA'S HEILIGEN NAAM AAN HET FORUM TRAJANUM.

KERKEN EN CURIOSITEITEN IN ROME.

(Slot).

MOOIER stadsbeeld geeft de afbeelding van „Sinte Maria Rotonda”, welke de eenige geheel ongeschonden gebleven heidensche tempel is, die Rome bezit. Alles is betrekkelijk, ook de ongeschondenheid van dezen, natuurlijk in een Roomsche kerk hervormden tempel. Schepping van Keizer Augustus' schoonzoon Marcus Agrippa, dagteekent hij van 27 jaren vóór Christus, dus op een drie kwart eeuw na — korte spanne tijds in de geschiedenis van Rome! — is hij twee duizend jaar oud. Twee duizend jaar tevens bezit dit statige gebouw zijn beteekenis voor het leven in Rome, wijl het ook, Pantheon geheeten, aan allen goden gewijd is, inbegrepen die der kunst: Raffael werd in dit heiligdom bijgezet. Het bevat tevens den koninklijken grafkelder. Zullen er ook de presidenten in begraven worden, die Italië, dat z'n herschepping tot republiek van den eenen dag op den anderen wacht, ongetwijfeld in een naaste toekomst tot het verleden zal zien behooren? Deze onbescheiden vraag kan hier, evenals de meeste onbescheiden vragen, onbeantwoord blijven: te gemakkelijker wijl presidenten van republieken nog geen aanspraak op goddelijke vereering maken. Men zegt echter niet teveel door te beweren, dat „Sinte Maria Rotonda” in haar volkomenheid de kern mag geacht worden van het Rome dat wij kennen, wijl zij meer nog dan welk ander heiligdom ook in haar continuïteit de geschiedenis der stad levend houdt.

Geheel anders het *Forum Romanum*, dat in zijn tegenwoordige opgravingen door het in het vorige nummer opgenomen prentje slechts gebrekkig werd gekenschetst. Het gaat hier echter niet om daarvan 'n bevredigend beeld te geven: het komt neer op een ander voorbeeld hoezeer de Roomsche-Katholieke kerk het heidendom geheel heeft verzwolgen, doch niet zóó, of het is in zijn resten nog op vele plaatsen aan te wijzen. Links is de antieke tempel van Castor en Pollux, al dadelijk nog te

herkennen in het barokken stoethaspel, dat zich er in heeft vast gezet als een splijtzwam, zonder dat het den oorspronkelijken vorm geheel heeft kunnen teniet doen. Vijf honderd jaar voor Christus werd deze tempel gewijd als een herinnering aan den bijstand der Dioskuren in de overwinning op de Latijnsche volkstammen. Tiberius bouwde het heiligdom opnieuw: een der beroemdste tempels der Oudheid, nu een der vele kerken van Rome, weinig door de geloovigen bezocht, wijl die door de groote menigte kerken niet weten welke het ijverigst te bezoeken, te minder wijl deze, nog doorgaande onder den ouden naam, ongetwijfeld wel haar heilige zal bezitten, maar welke dit is blijft den meesten Romeinen onbekend. Let op het ronde kerkje daarnaast: eertijds tempeltje aan Vesta gewijd, nu meestal gesloten. Let ook op de kerk rechts van het prentje, die men in de laatste jaren heeft afgebroken. Toen kwam er onder haar fundamenten een geheel onbekende Christenkerk aan het licht, blijkens de zeer goed bewaard gebleven fresco's aan haar wanden óók al aan Maria gewijd, en zeker een der eerste Christelijke kerken der stad.

Een belangrijker, wijl levendiger plaats in het hedendaagsche leven van Rome bekleeden de twee zusterkerken aan de Noordzijde van het antieke *Forum Trajanum*: „Sinte Maria van Loreto” en de „Kerk van Sinte Maria's Heiligen Naam”: de eerste ontworpen door den beroemden bouwmeester Antonio da Sangallo in 1507, de andere, als herdenking van het ontzet van Weenen, belegerd door de Turken, in 1683. Zooals ook elders te Rome: prachtig in haar nieuweren grondvorm aangelegde stad, bijvoorbeeld de twee kerken, welke op het Volksplein den ingang van de hoofdstraat, het Corso, flankeren, heeft men den goeden smaak gehad ook deze twee, hoezeer haar ontstaan door welhaast twee eeuwen wordt gescheiden, nagenoeg gelijksoortig te bouwen. Beide dragen een koepel van gele tegels, beide zijn nagenoeg even groot,

en zij sluiten het openliggende *Forum Trajanum* met zijn grootsche zuil in het midden prachtig af.

De twee volgende prentjes leiden ons in een andere richting der „Eeuwige Stad“: het inwendige van de „Sint Jan van het Latheraan“ wordt door het eerste weergegeven. „Moeder en Hoofd van alle kerken“ wijl de Paus van Rome deze kerk tot bisschopszetel heeft, was deze „Sint Jan“ sinds Konstantijn den Groote de hoofdkerk der Stad. Zij is nog een der schoonste en rijkste. Geheel het Christelijk verleden heeft zij meegemaakt, en er zelfs een rol van betekenis in gespeeld. Door aardbevingen en brand herhaaldelijk verwoest, door vele kerkvorsten herbouwd, verbouwd, door de grootste kunstenaars versierd, door de geweldigste mannen ontwijd en straks toch weer geheiligd, is er misschien geen kerk in Rome, welke zoozeer de Christelijke geschiedenis verkernt als deze. De kerkelijke plechtigheden, welke hier worden gehouden, vooral in de Heilige Week, door het vele vreemdelingenbezoek meer ont-heiligd dan alle een en vijftig andere weken van het jaar, zijn hier van een elders ongekenden luister, en soms, zooals op Goeden Vrijdag, maken zij indruk, ondanks het volkomen gemis aan hogere wijding. Trouwens deze moet men in de prachtige en rijke kerken van Rome niet zoeken: het is al veel, wanneer men er niet gestoord wordt door de grofste profanatie van het heilige. Wijding vindt men eêr in de kerken buiten de muren der stad, welke slechts zelden bezocht worden. Aldus „Sinte Sabina“ op den Aventijn heuvel. Althans dit heiligdom is van weldadigen eenvoud. Ook deze kerk neemt de plaats in van een verdwenen heidenschen tempel: dit doen nagenoeg alle kerken te Rome. Maar in de vijfde eeuw door Paus Celestijn I gesticht, gewijd door de herinneringen aan den heiligen Domenicus, die in het naburige klooster zijn orde stichtte, is het er meestal stil, en kan men er ongestoord neerzitten en der ziel vrijheid geven om uit te zweven in het verleden, waar heen zij zoo gaarne uitgaat. Een mooi voorbeeld van ouden Romaanschen kerkenbouw, verrijkt toch met 24 van de prachtigste Korinthische zuilen der Oudheid, waarschijnlijk van den tempel, welke hier eens stond, stemmig versierd door oude mozaïeken in 't rond aan de wanden, prachtig gesneden houten deuren, is „Sinte Sabina“ ongetwijfeld van velen het doel van kleine wandelingen buiten de „Eeuwige Stad“, en als men daarvan, en van het omdwalen in de kerken van Rome, moe is, kan men in het aangrenzende tuintje van dit heiligdom neerzitten onder den oranjeboom, door den heiligen Domenicus-zelf geplant en denken, dat men in het zachte lispelen zijner blaadjes de fluisterende stemmen hoort van dat verleden van Rome, dat zoozeer nog leeft in het heden.

MAURITS WAGENVOORT.

DORPSKINDEREN.

(Slot).

MOEDER schepte uit den onzichtbaren pot met den onzichtbaren lepel op de onzichtbare borden en allen aten de onzichtbare pap en smulden daarbij, want 't was „zeute brei met brune suker“; de lepels gingen van de borden naar de mondjes; Klesien maakte slurpende smulgeluiden. [O! 't was een heerlijk ontbijt!

„En noe noar skole,“ oordeelde Moeder. „Je hebt oe noe zat genog gegeten.“ Ze monstert haar kroost.

„Deern, wat zit oe haar miseroabel, ie most oe schoamen;“ hardhandig pakt Moeder een Belder bij 't stumperig vlechtje, trekt het bandje onderaan met een ruk van 't staartje en met haar Moederlijke vingers, geformeerd tot een kam, kamt

HET PANTHEON OF SINTE MARIA ROTONDA.

ze 't vlashaar, alles in razend vlug tempo. Beldertje schreeuwt pijnlijk; daarop wordt niet gelet; Moeder oefent haar gezag uit „Noe bin ie knap en fesoenlik, alla noe der ut“; nog een duw en Belder is het huis uit. Nu is Moeder alleen in 't groote kasteel, maar ze houdt van orde, begint het vaatwerk te wasschen, maakt de bedden op, schrobt de vloer en werkt zich in 't zweet; ze schudt onder 't koken haar wijze hoofd, bij de gedachte aan alle zorgen, die ze op haar schouders torst.

De uitgejaagde kinderen buiten het kasteel bedenken plotseling dat er bij een school een schooljuffrouw moet wezen en Margien werpt zich met een staatsgreep als macht-hebbende op, proclameert zich als juffrouw, begint op staanden voet haar gezag uitte oefenen, iets wat niet zoo heel gladjes voor elkaar gaat, deelt kwistig straffen uit, stoort zich aan geen wetten; stompt, slaat en kijft, tot eindelijk de les kan beginnen en de kinderen op een rij aan den berm van den weg staan.

„Twee en twee, hoeveel is dat, Liene van 't Veen?“

„Vier, juffrouw“.

„Goed“. De juffrouw vindt de som te eenvoudig, haar eigen geleerdheid komt daarbij niet genoeg naar voren.

„Jij Jenne Belder. Hoeveel is twee en negentig en twee honderd zestig?“

SINT JAN VAN 'T LATHERAAN, INWENDIG.

„Ik doe niet meer”, schreeuwt het opstandige Beldertje, „as mien breurties nie mee speulen mag.” De liefhebbende zuster loopt de school uit, op de beminde broertjes toe; twee neemt ze bij de hand: „en ie”, zoo zegt ze tegen haar grootste lieveling: „ie nêmt de korre.”

De grootste van de kleine Belders hebben echter geen al te grooten trek met hun liefhebbende zuster mee te gaan; de oudste, die de „korre” moest trekken, neemt een kloek besluit, loopt op 't kasteel toe en vraagt der chatelaine:

„Dirkien, ma'k mee doôn?”

Dirkien peinsde met gefronste wenkbrauwen, ze was juist bezig haar kasteel op te dweilen, ze had het zoo volhandig en dan nog een spruit bij haar talrijk kroost, dat ging haar Moederlijke krachten te boven, maar als praktische huisvrouw, op voordeel bedacht, gloorde een voordeelige situatie door haar brein. In ieder goed geordend huishouden moet een big gemest worden; klein Beldertje werd ernstig gemonsterd; „zien smerige neuze zol nou nie stêken, hie kost best een big wèzen,” dacht Moeder de vrouw.

„Je kunt mee speulen, dan kun ie de keu wèzen, goa moar met mien mee dan za'k effekes een hokkien veur oe timmeren.”

Stijf rechtop liep Moeder haar kasteel uit, joeg de keu uit de mooie kamer, waar hij heel onschuldig was binnen gestapt.

„Alla, noe múj op oe handen en vóten loopen en ie mut knorren, dat heurt er bie, hier, hier an de kante, doar is oe varkenshok”. Dat was de installatie voor de big, nadat Dirkien vier lijnen als een kwadraat op den grond getrokken had, voor de aanstaande winterprovisie van 't pekervleesch.

Een fietser reed langs de rumoerige school, dwars door 't kasteel heen, richtte gelukkig geen grooter schade aan, dan dat hij twee stoelen door midden zaagde. Moeder Dirkien wierp hem een woedenden blik na en met haar moederlijke veelzijdigheid repareerde ze in een ommezien de eigenaardige meubels, om daarna uit al haar macht de erwtensoepte roeren.

„Nou mu' j' kommen êten, de schooljuffrouw mot ook meekommen, der is zat, allegaar in de mooie kamer, dan zâ 'k opscheppen.”

De afgescheidene Belders hokten op een afstand, zochten steenen en gooiden onbarmhartig, snoode, valsch en gemeen naar de kasteelbewoners.

De big, die rustig tot dien tijd zijn plicht had gedaan, netjes op vier pooten, knorrende in zijn kleine hok had gekuierd, wenschte verandering in haar situatie.

„Noe mut ieluu ook is naar de big kommen kieken,” riep zij met huilerige varkenstem; helaas, haar roep ging verloren.

Moeder had het te druk met haar hongerig kroost en antwoordde of kwam niet.

„Ik speule nie meer.” 't Varkentje ging op zijn achterste

pooten staan, dreigde met zijn vuile vuistje naar de kasteelbewoners; 't wenschte niet meer vetgemest te worden, 't liep zijn hok uit en voegde zich bij zijn opstandige familie.

Pats, daar kreeg Moeder Dirkien een kiezelsteen pardoes tegen haar wang.

Met de hand aan 't beleedigde lichaamsdeel, krijschend schreeuwend, wiegelend haar lijfje van vreeselijke pijn, was ze het toonbeeld van de lijdende onschuld; en haar kroost, met ontferming bewogen, zon op wraak.

Pats, pats, pats, een regen van steentjes viel als een gordijnvuur op 't kasteel neer.

Dirkien vergat haar pijnlijke wonden en vloog, gevolgd door haar groot gezin, 't kasteel uit, op den vijand los; klompen werden opgeheven, de meisjes veranderden in furies en sloegen krijschend om zich heen; een stofwolk omringde 't heele klubje en klein Beldertje sliep rustig in de trekkar bezijden den weg.

Door al 't lawaai hoorden ze het lang gerekte geroep van uit het veld niet en door hun drukke bedoening zagen ze de vrachtrijders vrouw niet met driftige passen naderen. De kinderen snaterden en keven totdat Margien van 't Veen omkeek en ontsteld de dikke Moeke van Dirkien achter zich zag.

Zonder complimenten duwde Dirkien's Moeder al haar kleinkinderen opzij, pakte Dirkien en Klasien hardhandig ieder bij een arm, trok ze tusschen de verblufte kinderen uit, die verschrikt uiteenweken.

De chatelaine, haar Moeder, gevankelijk weg gevoerd, verstooten van waardigheid en rang, dat was een vreeselijk gebeuren.

„Ik zal oelu leeren zoo lange uut te blieden en mien veur gek te loaten rûpen, ie mot nog breien veur da'j naar bedde goat, denk ielu dà'j veur oe plezier op de wereld bint? Marren kom ielu 't hekken nie uut, ik zal oe kriegen; en ie wat he'j doar? Een gat in oe skoldoek; der zit wat veur oe op.”

Nog lang hoorden de kinderen de booze stem van vrouw van Ente en met griezellig vermoeden keken zij het drietal na.

Het gekibbel was uit en 't spel was gedaan; de zon was achter de boomen van den straatweg onder gegaan; rood zag de lucht boven de roggevelden en bleekjes scheen de maan hoog aan den hemel.

De Beldertjes trokken af, zonder groet, naar hun huisje dieper in het veld.

Scheeve Mien, Liene, Margien en Rieteman, nog onder den indruk van vrouw Ente's booze woorden, liepen op een rij gearmd zacht fluisterend naar huis.

MARIE VAN KAMPEN.

DE TABAK IN JAPAN.

DIT geurige kruid, ten onzent veel gelaakt maar niet minder vergoed, had ook in het Rijk van de Rijzende Zon een levensgeschiedenis, die voor een deel lijdensgeschiedenis geweest is. Een beroemde Japansche encyclopaedie van 1714 vermeldt, dat tabak er werd aangevoerd tusschen 1573 en 1592, met de schepen van de „zuidelijke Barbaren”. Deze minder vleiende titel was destijds in gebruik voor Portugeezen en Spanjaarden en leden van andere westersche naties, de Hollandsche en Engelsche uitgezonderd, die Japan bezochten. Waar de eerste Spaansche missie, onder Lupo de Liano, pas in 1592 Japan bereikte, mogen wij aannemen, dat in dit geval speciaal de Portugeezen zijn bedoeld.

Volgens de zelfde Encyclopaedie werd het gewas aangeplant op een heuvel bij Nagasaki. Elders lezen we, dat de tabak werd geïmporteerd van uit Korea, waar de soldaten van Hideyoshi, een befaamd legeraanvoerder in de Japansche geschiedenis, haar hadden leeren rooken op hun expeditie in het land van de Morgenkoelte. Het familie-dagboek van een zekeren doctor Saka Jôchi in verschaft aardige inlichtingen omtrent de eerste ervaringen, die men er

DE KERK VAN SINTE SABINA, EVEN BUITEN ROME.

met de tabak opdeed. Het jaar 1607 levert de aantekening: „Onlangs is er iets dat tabak genoemd wordt in de mode gekomen. Men zegt, dat het uit het Zuidelijke Barbarenland afkomstig is. Breede bladen worden fijn gesneden en aangestoken, de rook ervan slikt men in”.

En in 1609: „Alle klassen schepen vermaak in het rooken van tabak. Het moet een geneesmiddel voor alle kwalen zijn. Maar aan den anderen kant is het voorgekomen, dat menschen, die het ingehaald hadden, ziek werden en aangezien geen enkel medisch werk eenige aanwijzing omtrent de behandeling van dergelijke patiënten bevat, kon men hun geen medicijn toedienen.”

Waarschijnlijk dateert de cultuur van het gewas van enkele tientallen jaren later dan het gebruik als genotmiddel.

Het duurde niet lang of het rooken werd in Japan zoo populair, dat het de aandacht der regeering trok. Naar verluidt heeft Hideyoshi reeds een wet tegen het gebruik van tabak uitgevaardigd.

De meer aangehaalde familiejournalen maken het duidelijk, dat de autoriteiten antipathiek stonden tegenover de rook-gewoonte. Zij vertellen ons, dat er in 1609 in de hoofdstad twee vereenigingen van oproerige geesten bestonden, die de eigenaardige namen droegen van: Braamstruik-Club en Leeren broeken Club. De naam van de eerste was symbolisch voor de hardnekkigheid waarmede de leden-schavuiten hun slachtoffers vasthielden en de heeren van de tweede club wilden met hun titel aanduiden dat zij pakken slaag uitdeelen konden en er zelve tegen beschermd waren, niet zoozeer door een leeren broek dan wel door hun kracht en saamhoorigheid. Echte branies, zooals u ziet! Op een goeden keer werden er tachtig tegelijk in de gevangenis gezet en een vijftal leiders werd ter dood gebracht. Oorspronkelijk waren deze vereenigingen rookclubs en begrijpelijkerwijs kwam door hun wangedrag, ook goede tabak in kwaden reuk te staan. Zij rookten uit enorme pijpen, die zij als zwaarden in den gordel staken of achter zich lieten aandragen door een bediende. De tabaksbuidel werd aan de steel van den pijp vastgebonden. Waar de kop oorspronkelijk van ijzer was, vormde zoo'n pijp een gevaarlijk wapen. De afmetingen zijn geleidelijk sterk afgenomen en thans is de pijp in Japan, wat grootte betreft, in overeenstemming met de rest in dit eigenaardig Lilliputsche land. Een collectie Japansche instrumenten, bij het rooken in gebruik, vindt men in het Ethnographisch museum te Leiden.

In het begin bracht de gast in Japan zijn eigen tabak mee; later werd dat anders en voorzag de gastheer zijn bezoek van het edele kruid. Op groote kosten wordt hij er niet door gejaagd, want de komst van vrienden, zooals wij er kennen, die met een pijp met een half ons inhoud op bezoek komen en nog „even stoppen” voor zij heengaan, hoeft hij niet te vreezen.

DE R.

HET GEMEENLANDSHUIS VAN DELFLAND.

AN de Oude Delft staat in de Prinsestad een gebouw dat nooit nalaat in sterke mate de aandacht te trekken; niet alleen van den kenner op oudheidkundig gebied, die de bizondere schoonheid ervan vermag te doorproeven, maar ook van ieder slechts eenvoudig belangstellende. Het is een prachtig staal der laat-Gothiek, wel het belangrijkste der weinige specimina van die bouworde, welke we in ons land aan profane gebouwen kunnen aanwijzen. Omstreeks 1520 is dit gebouw met zijn voorgevel van blauwe arduin gezet voor Jan de Heuyter, schout van Delft en baljuw van Delfland. We foeteren wel eens dat onze vaders en grootvaders zoo'n virtuositeit, een betere zaak waardig, hebben

GEZICHT OP DEN ST. PIETERSKOEPEL.

ontwikkeld met de wit- en verfkwest, maar wellicht is dit een overblijfsel van atavisme geweest. Ten minste Van Bleiswijk waarschuwde al in 1667 dat de gevel geheel wit was geschilderd. Hoe schout De Heuyter, die van ± 1475 tot 1541 heeft geleefd, zoo'n schitterende woning heeft kunnen laten bouwen, vertelt genoemde stadshistoriëschrijver aldus: Hij had een zeer rijk koopman, die elders een capitaal delict had gepleegd, onder zijn protectie genomen en een wijl lang onthaald. De man kwam in zijn woning te overlijden en vermaakte al zijn rijkdom, zoowel in „Neurenburgsche waren” en in specie „met soodanige soorte van bellen ((waarover straks) gewonnen tot dankbaerheydt aan sijnen hospes en behoeder.” De Heuyter „die genoot vruchten tot opbouwinge van soo een heerlyck getimmer willende exploiteeren”, liet toen ter gedachte nisse zijn nieuwe woning versieren met talloze ros- of simbellen. Men kan er de overblijfselen in den vorm van gesmeed ijzeren dierenkoppen nog vinden.

In 1645 kocht het College van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland het woonhuis, dat werd „geappropieert met Vierschaer, Secretarie en alle behoeften omme den eersten Donderdagh van elke Maendt haer ordinaris vergaderingen en Recht-dagen te houden ter saecke van den Gemeen-landts Dyck en-water-recht en 't geene daer aen kleeft.” Tot dit doel wordt het nog steeds gebezigd. Zoodat 't dit jaar als zoodanig zijn 275 jarig jubileum heeft kunnen herdenken.

De bergsteenen voorgevel met zijn fraaie ankers, rijk met beeldhouwwerk versierd, het gedeelte met den ingang zelfs zóó rijk dat 't op het kantje van overdadig is, wordt getypeerd door zijn onregelmatigheid, waardoor hij feitelijk in drie deelen is te splitsen. De door den trapgevel gekroonde middenpartij is niet in de as geplaatst. De vloeren liggen er hooger dan die in het linker gedeelte en lager dan die in het rechterdeel. Bij gevolg verspringen de lijsten en verschillen de vensters wat vorm en afmetingen betreft. Deze onregelmatigheid verschaft iets levendigs aan den gevel, welks traceeringen de grillige vormen der laat-Gothiek vertoonen. In die traceeringen kan men de attributen van den hertog van Bourgondië, welk huis toen over Holland regeerde en wiens dienaar de schout was, vinden. Opmerkelijk is, zooals Weissman terecht opmerkt, dat aan heel den gevel de Gothische spitsboog niet voorkomt.

Wat de middenpartij betreft, boven de benedenvensters zijn tusschen de versiering twee wapenschilden zichtbaar. Ze hebben oorspronkelijk de blaoenen van De Heuyter gedragen, doch deze zijn weggehakt. Wanneer is onbekend: Weissman onderstelt in 1645, toen het huis aan Delfland overging. Midden tusschen de ramen prijkt een groot wapen van Holland, in 1648 aangebracht door een onbekend beeldhouwer, die ook de wapens boven den toegang in de rechterpartij bewerkte. Hij heeft terecht niet getracht de taal der Gothiek na te bootsen en die van zijn eigen tijd, de Renaissan-

HET GEMEENLANDSHUIS VAN DELFLAND TE DELFT.

ce, gesproken. En men zal moeilijk kunnen beweren dat ze niet passen in het geheel.

De boog boven de toegangsdeur is een halve ellips. In een cartouche midden tusschen de smalle ramen, bekroond door een engelkopje, bevindt zich het wapen van Delfland; daaronder zijn aangebracht de acht wapens van dijkgraaf en hoogheemraden, die in 1645 bij den aankoop het College uitmaakten. T.w. van links naar rechts Willem van der Hoeff, Diderik van Schagen, heer van Goudriaan, Nicolaas van der Duyn, heer van Rijswijk en 's Gravenmoer, Albrecht van Wassenaar, heer van Alkemade, ridder van de Duitsche Orde, Arent van der Graef, Cornelis Musch, ridder, heer van Waalsdorp en Carnisse (bovenste rij), Mr. Cornelis de Jong en Cornelis Soetens. De azuren en zilveren ruiten in Delflands wapen zijn overgenomen uit het wapen van Beieren, uit erkentelijkheid voor het vele dat hertog Albrecht van Beieren voor het hoogheemraadschap heeft gedaan, welks privileges hij zeer heeft uitgebreid en welks macht, hoewel het reeds eeuwen bestond, hij eigenlijk heeft grondvest.

Met dezen prachtigen gevel is vrij raar omgesprongen. Hij is in 1888 en volgende jaren gerestaureerd, maar 't is me de restauratie wel geweest. Dit is het beste na te gaan aan de hand van bovenstaande afbeelding, de teekening van H. Oltmans uit 1835 ¹⁾ en de gravure uit 1667 in v. Bleyswijcks Beschrijving van Delft. Op deze laatste twee zijn de treden van den trapgevel, op het tweede paar van onder af na, alle voorzien van een ronden zuil; de onderste twee met slingerende groeven, de bovenste twee met linksdraaiende spiraalgroeven, en die op den top met rechtsdraaiende spiraalgroeven. Op elken zuil troonde een wapenschild houdende gans of zwaan(?) De geveltop toont in zijn huidige staat duidelijk dat er iets op ontbreekt en het schrale beestje boven op doet het al heel gek en toont voor wie eenig gevoel voor proporties heeft, duidelijk aan, dat 't veel hoger in de ijle lucht behoort te resideeren.

De filosoferende monsters op de fraaie kant-achtige balustrade op de beide zijgedeelten zijn verdwenen evenals de schoorsteenen als spiraalgegroefde zuilen welke de zijgevels vroeger afsloten en nu vervangen zijn ter Zuidzijde door een lompen schoorsteen, ter Noorderzijde door een sjofel dakje.

Waar het zuidelijke, linksche deel van het gebouw tot woning van den secretaris-rentmeester van Delfland dient, spreekt het van zelf dat bij de restauratie in dit deel de oude

¹⁾ Zie A. W. Weissman: Geschiedenis der Nederlandsche Bouwkunst.

kruiskozijs niet zijn hersteld. 't Is jammer en voor ons niet zoo begrijpelijk als 't voor velen schijnt, maar afgezien van deze o. i. misplaatste concessie, heeft men met deze ramen op dwaze en onverantwoordelijke wijze rondgesprongen. 't Lijkt alsof een dronkeman ze in den muur heeft gegooid. De vreemde dokter uit Hoffmann's verhaal die eerst den muur liet bouwen en toen van binnen af aan wees waar de ramen er in gestoken moesten worden, kon 't beter dan deze „restaurator”. In 1835 nog zaten de ramen behoorlijk op hun plaats; op den beganen grond midden onder den sierboog; het eene op de verdieping midden tusschen twee bogen. Dat hier naast toen een tweede is aangebracht is goed, maar waarom ze zoo raar naar rechts verschoven? Om onsymmetrisch te zijn in navolging van den gevel? Dan zou de „restaurator” precies niets van heel dien gevel hebben begrepen. En waarom zou hij de beide ramen aan straat zonder noodzaak ook die beweging naar rechts hebben doen maken? Om de ramen twee aan twee onder elkaar te krijgen, dat blijkt wel. Men moet nu zelf maar eens zien wat een afschuwelijk effect ten opzichte van de sierbogen is verkregen.

Dat de beide bovenraampjes in het rechtsche deel van den begine af aan zijn geplaatst zooals men ze nu nog ziet, heeft den man geheel van de wijs gebracht, die niet begreep dat ze samen als één raam zijn behandeld, en dat twee volle ramen zouden misstaan.

Indien de teekening van Oltmans wat de hoogte der ramen in het linksche deel betreft, betrouwbaar is, bewijst ze dat de ramen naar onder verlengd zijn en wellicht de vloer ook verlaagd.

Intusschen, niettegenstaande deze „restauratie” kan nog volkomen onderschreven worden de karakteristiek van Weissman, dat deze gevel zich kenmerkt door de schilderachtige groepeerings zijner onderdeelen en door de groote afwisseling zijner vormen, welke hem doen kennen als een schepping uit een tijd, toen de Gothiek al haar pracht wist ten toon te stellen, doch tevens, door het ondergeschikt houden van de versierselen aan de werking van het geheel, een schoonheid wist te verkrijgen die niets overladens heeft.

Achter het dak rijst een sierlijke achtkante toren van bak- en bergsteen op, welke aan dien van het Middelburgsche stadhuis doet denken, dat een tiental jaren ouder is. Hij heeft een „welgeproportioneerde” meerman op de spits als windwijzer, zinspeling op naam en wapen van Dirck Meerman, ridder, raad en oud-burgemeester van Delft, hoogheemraad van Delfland en een der eerste twaalf bewindhebbers der O. I. C. te Delft.

Nog enkele woorden over het inwendige. In de voorhal zijn nog eenige versierde sleutelstukken van balken. In de voorkamer bevindt zich een Lodewijk XIV schoorsteen — wat wijst op inwendige veranderingen — in het vertrek van het College een gesneden houten hek en schoorsteen uit midden 1600 (vermoedelijk bij de ingebruikneming aangebracht), verder een stucplafond, waarin eenige wapens, terwijl aan den wand een oude copie van een portret van Albrecht van Beieren hangt, welke al dadelijk als sieraad is bedoeld geweest. De groote vergaderzaal heeft een geschilderd behang en eenige 18e eeuwse grauw-tjes. Als curiosa worden drie verguld zilveren bekers uit 1672 bewaard. De groote Albrecht-beker, waaruit ieder nieuw lid een hens op wijlen den hertog moest uitbrengen aan den maaltijd, is in den loop der tijden verdwenen.

Om volledig te zijn vermelden we nog een 16e eeuwsch steenen gangpoortje en een houten dat een eeuw jonger is.

Op den nu verdwenen Noordelijken schoorsteen, vervangen door 't kinderachtige dakje, moet zich bij den brand van 1536, waardoor het grootste deel van Delft te loor ging, de aandoenlijke geschiedenis hebben afgespeeld, door Ter Haar in „De eiber van Delft” behandeld, van de moeder ooievaar die zich, haar jongen die niet konden vluchten, bedekkende, met hen liet verbranden.

Het Gemeenlandshuis was, tot de restauratie, van het Burg. Armbestuur gescheiden door een zwaren met steenen kogels voorzienen muur, waardoor een poort toegang gaf over een binnenplein tot een door een hoog dag gedekt nevengebouw van één verdieping. De muur is omgehaald, het voorplein in een tuin veranderd en in de plaats van het oude gebouwtje een slap, karakterloos bureaugebouw gezet. Terwijl de eenheid van de Oude Delft geheel is verbroken en een leelijk, duf gat in de geslotenheid der huizenreeks is geslagen, dat de typische, aan oude schoonheid zoo rijke gracht geducht ontsiert.

C. L. H.

OP HET TERRAS.

GA naar den uitersten rand van het terras — het terras van den Wageningschen berg! Daar zijt ge veilig; en, laat op den avond, zelfs alleen. Alleen met de natuur van Gelderland, die hier haar liefsten glimlach toont. De straatweg van Arnhem naar Wageningen is ver genoeg om de wanklanken te dempen, welke in den vacantietijd van dien drokken verkeersweg opstijgen. Gestadig snorren daar de automobielen over de klinkers, en ratelen de motorrijwielen u voorbij; gestadig passeert hier de reizende man op zijn rijwiel, met rugzak en valies, en de stoomtram met z'n luid gebengel en verstikkende rook, terwijl de wandelaars maar zien moeten hoe ze zich bergen op den zelfkant. Op het terras zijt ge vrij, buiten het gedrang.

Alleen het gerinkel van glazen, het gerammel van eetgerij, het gezwate! van stemmen dringt nog even door uit de veranda van het hotel achter u. Een groot, een z. g. eerste klasse hotel, waar het den man van bescheiden middelen niet geraden is zich aan te melden. Woonde hier een kleermaker, men zou er van mogen zeggen: daar hangt de gouden schaar uit! Tien jaar geleden ging het in vlammen op; twee jaren later stond er alweer een nieuw. De reputatie, ziet ge, en de situatie! Ja, de laatste voor 't minst is fraai; toch zijn er in dezen omtrek ettelijke punten, van waar men den Rijn schooner door de vlakke ziet kronkelen dan van dit terras. Want aan den zoom daarvan helt de boschrijke Veluwe-rand scherp naar de diepte der uiterwaarden, en de kruinen van 't geboomte, dat op dien tamelijk steilen heuvelkling gewassen is, vormen eene aanzienlijke belemmering van het vrije uitzicht voor de bezoekers van het terras. Boven 't Zandgat, achter het hek van Belmonte en elders is dat uitzicht zooveel ruimer; men heeft daar zooveel meer *De Wijde Blik* — gelijk een van de talrijke villa's zich genoemd heeft. Maar op die punten staat hoogstens 'n rustieke bank. Men vindt daar geen kleine hoogvlakte bezet met groepjes tuinmeubels en nog een muziekkoepe!; men wordt er niet „geserveerd” door gerokte kellners, die met plechtig gebaar een kleedje over uw tafeltje spreiden en behoedzaam een theewarmer over den trekpots plaats; kellners, voor wie de stuiversfooi 'n halve beleediging is.

't Is 'n drukke dag, heden op het terras, want de kapel uit Arnhem is overgekomen, en de tonen der koperinstrumenten schetteren uit den koepel. Alle tafeltjes zijn ingenomen, meest door dagjesmensen. De stoomtram brengt ze uit beide richtingen, van Renkum en Wageningen. 'n Leven als 'n oordeel! en geen handen genoeg om te bedienen. Eindelijk, na lang wachten, een kellner. —

„Meneer wordt bediend?”

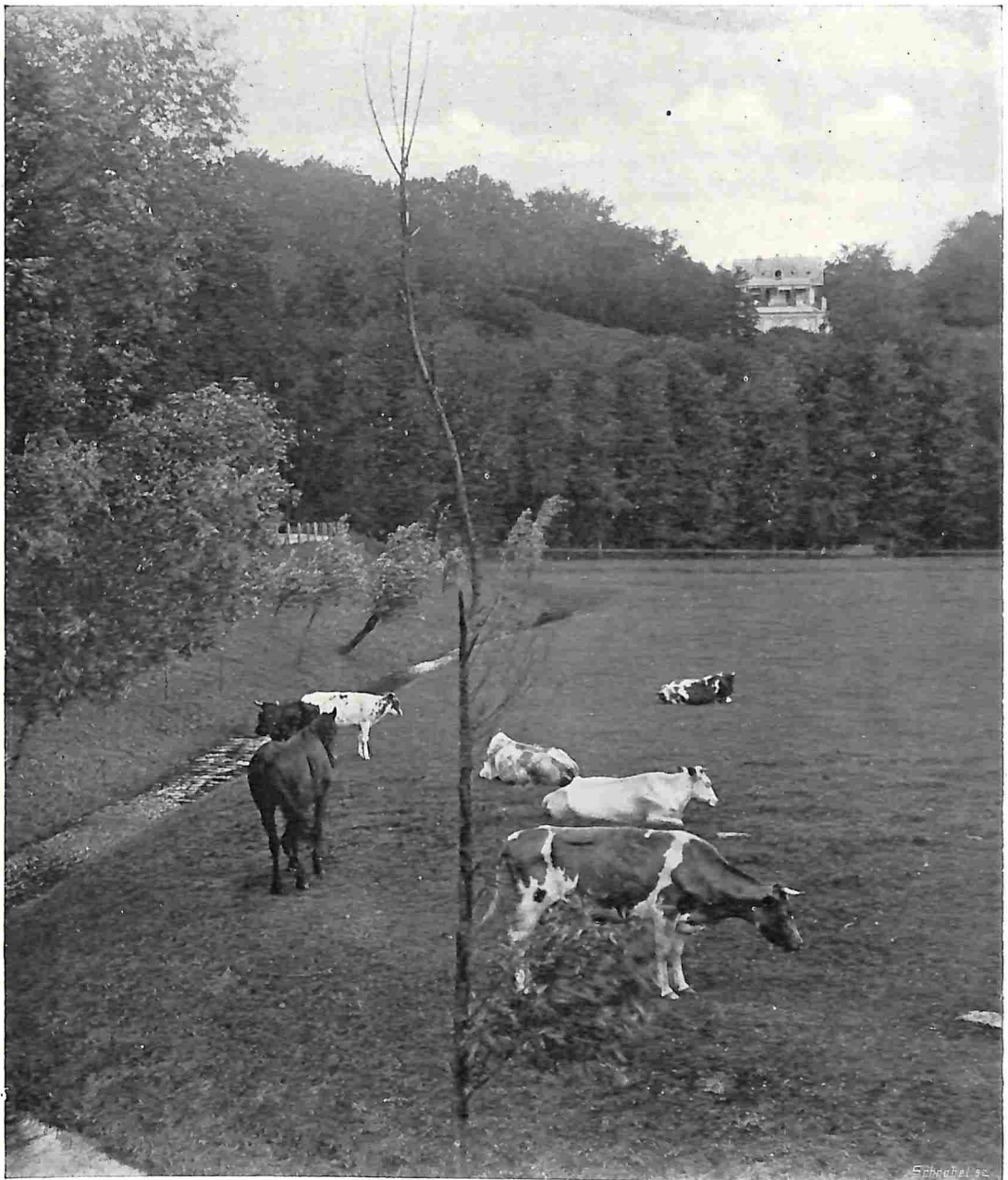
„Ja — maar slecht!”

„En meneer wenscht?”

„Wat stilte van {dit rumoer” — doch deze gedachte laat ik onuitsproken. Trouwens, dat rumoer houdt van zelf op wanneer de muziek het laatste nummer heeft gespeeld, en de groepjes zich verspreiden. Zij hebben hun emotie gehad, en den prijs daarvoor in den vorm eener hooge vertering betaald. De bekoring van deze plaats is ook niet gelegen in zoo'n immers zeldzame muziekuitvoering, noch in het publiek der logeergasten, dat anders dit terras vult. Want dat publiek — er zijn typen bij, welke men, eenmaal gezien hebbende, vurig verlangt niet weer te zien. Ruige koppen van den „Kriegs-

gewinnler”, met dikke halzen, halzen met een plooi er in; en daarnaast de zware schouders, schoften zou men haast zeggen, van hunne wettige huisvrouwen. 't Is waarlijk niet van melk en boonen, dat die omvangrijke lichamen naar Huygens' dichterwoord zijn „te gader gepapt.” Maar het uitzicht, daarvan moet men 't hebben. Ondanks die hinderlijke boomtoppen — en ook de schoorsteenen van de steenbakkerijen, welke allerwege langs den Rijn zijn aangelegd. Die hooge, roode pijpen en de vaalzwarte walm, dien ze uitspuwen, ontsieren het landschap. De industrie beleedigt de aesthetica. Toch is 't voor den stedeling, gemeenzaam met de plathed en de begrensdheid van het stadsbeeld, eene ongewone gewaarwording om van eene aanzienlijke hoogte eene rivier te zien voorbijvloeien. Dat verwijdt het gezichtsveld, dat scheidt een horizon, dat brengt uit de diepte van het gemoedsleven een indruk van rust en harmonie te voorschijn, aan het stedelijk aspect ten eenenmale vreemd.

Als wijde velden van saggroen breiden de uiterwaarden langs de rivier zich uit, en nu de zeis er pas overheen is gegaan is de tint inderdaad fluweelig. Eentonig zijn ze niet, want ze zijn bestippeld met de wit-en-zwarte lijven van 't grazend vee. Van afstand tot afstand steken in den klassieken stroom de kribben vooruit, van zware keien aangelegd, met dikwijls op het uiteinde 'n eenzaam boompje. Zal het staan blijven wanneer in 't voorjaar de Rijn begint te zwellen, wanneer de watermassa's uit zijn geboorteland komen aanstuiven, de vette uiterwaarden blank zetten en heel deze lage streek begraven onder 't zwalpend nat? Eerder zal men alsdan van deze groene twijg met den psalmist mogen zeggen: „men kent of vindt haar standplaats zelfs niet meer.” 't Is waar, de Grebbedijk is er nog om het water binnen de perken te houden. Maar in 1855 verbrak de Rijn god dien boei, en

OP HET TERRAS.

„BELMONTE” OP DEN WAGENINGSCHEN BERG.

sleurde half Wageningen mee. Men zou hem zoo'n paroxysme niet aanzien, zoo kalm vloeit de rivier thans in haar bedding. Vroeger werd ze verlevendigd door de Rijnstoombootjes, die als groote pleziervaartuigen op en afstevenden; thans ziet men er nog slechts de aken en beurtschepen, welke met hunne witte of bruine zeilen het water stoffeeren. Ginds gaat de pont van 't Lekskesveer, en zet menschen en voertuigen over. 't Gaat tusschen Veluwe en Betuwe vice versa, maar niet te vlug. Wanneer daar ginds aan den overkant slechts weinig passagiers hun kans afwachten, of wanneer de pont haar volle vracht nog niet heeft aan mensch en beest, wel, dan steekt de veerman den brand in zijn smeugeltje, zet zich op den bolder, vouwt de *Wageningsche Courant* open en zegt tegen den huisman van zijne kennis (die óók geen haast heeft):

„Hè 'j da noe 'eheid, van die Russen en die Polen, da ze weer an 't bakkeleien zint? Ze goan doar met de menschenlèvens om as de duvel met de takkebossen. Moar wacht, as Lord Sjors d'r tussen kump! Die stuurt ze de hiele Engelse vloot op 't lief, met nog 'n sortiment van z'n vliegmassien. 'n Kwoaje kerel, watte?”

Telkens ziet men op die pont een automobiel overzetten; een gevaarte, dat aan de overzij gekomen, zich tegen de helling van den dijk opwerkt om daarna de Betuwe in te vliegen. De Betuwe waarvan Cremer vertelde, het land van de kersenbongers en van 't kleine rivierke — daar ligt ze! Van dit terras kan men over het vruchtbare land heenschouwen, de aaneenschakeling volgen der tuinen en akkers tot waar ze in 't verre verschiet wegdoezelen. Dat torentje aan de overzij is Randwijk, een heel klein dorpje, toch nog met een kerk, een school en een hulppostkantoor. Waar God een kerk bouwt, bouwt de duivel een kroeg er naast — maar een kroeg, een taveerne voor 't geboorte, heb ik in Randwijk niet gezien. Zoo heuvelig als de Veluwe-rand is, zoo vlak is de Betuwe, maar ze is daarom niet kaal. Lange boomenrijen teekenen er de vele wegen af, en de talrijke boerderijen staan allen in hetgeen onze vaderlandsche *Arkadia's* een „bosschaadje” gelieven te noemen. Ze verschuilen zich, des zomers ten minste, zoo dicht in 't groen als in Indië een kampong. De velden tusschen die boerenplaatsen, die wegen en dorpen, zijn voortreffelijk bebouwd en strekken zich uit tot waar het wazig geboomte den horizon afsluit. Er gaat een adem van vrede en welvaart over dit landschap; iets dat den buitenman tevreden, en den stedeling gelukkig maakt. „Lieber Herr Gott, meine Hochachtung!” — de Deutsche materialist zou er ook hier den hoed bij afnemen.

't Is waar dat men het ook een logge rust, eene boersche onbewegelijkheid zou kunnen noemen; dat hangt maar af van de geestelijke makely van den toeschouwer. Terecht zei Heine dat men, om zich in de schoonheid van een landschap te vermeien, ook zelf 'n stukje hemel in z'n hart moet hebben. Van dezen overkant bezien heeft men als 't ware de tegenstelling, opziend uit de vlakke tegen het heuveland. Het heerenhuis van *Belmonte*, hoog op den Wageningschen berg, boort letterlijk door het groen heen. Ginds rust het oog op het torentje van 't oude stadje, en verderop op den Grebbeberg, den vooruitgeschoven uitlooper van het hoge land, thans in doezelige omtrekken zich afteekenend en met zacht-paarse tinten „angehaucht”. Overal is 't mooi, onderlangs en bovenover. Dat zijn de geijkte termen waarmee men hier aanduidt dat de weg gaat over den kruin van den heuvelrand, dan wel beneden langs den voet. Het terras behoort tot „bovenover”,

Foto Kooij.

MOOIE CACTEEËN.
MESEMBRIANTHEMUM SCHWANTESII.

en uit de diepte hoort men de stemmen opklinken van menschen welke men niet ziet, alleen hoort. Vooral van de kinderen der arbeiders aan de steenfabrieken, wier armelijke woningen langs den dijk staan. Hun gejoegjag (zou Beets zeggen) vervult delucht. Schoenmaker

noch klompenmaker zullen aan hen verdienen; want ze gaan meest blootsvoets. Andere bekende figuren zijn de menschen, die twee aan twee langs den weg kuieren, of ook arm in arm. Het bedekte terrein met z'n vele kronkelpaadjes biedt menigen *love's corner* voor John en Mary; 't gaat hier als overal. Onverwachts kan men stuiten op zoo'n paartje; of ook een bekend geluid vernemen, een Gelderschen zoen, door een onaesthetisch mensch vergeleken bij dat, waarmee een paard zijn hoef uit de modder trekt. De torenklok van Wageningen, op een half uur afstands van hier, roept hen naar huis; maar voor den gelukkige slaat immers geen klok.

* * *

Thans daalt de avond meer en meer; de laatste bezoekers verlaten het terras. De dikke dame uit den automobiel trekt zich de boa dicht om den hals, waarom het parelsnoer zich strengelt. Misschien zijn de parelen wel echt, stellig is de hals meer dan gevuld, en herinnert aan het woord van den Prediker: „Uw hals is als de toren van David, tot wapenpraal gebouwd.” Een koele wind komt over de rivier; en zij wendt zich tot den echtvriend:

„Sèg, ik kraag 'et kôd! — we gane nou na binne!”

Ja, naar de verlichte conversatiezaal van het hotel, waar de opgedirkte dochter reeds aan het klavier zit, waar de speeltafeltjes klaar staan, waar luidruchtige gesprekken worden afgewisseld met schaterbuien en de kurken van de flesschen vliegen. Nog lang zal men daar met Wijntje en Trijntje bijeen zijn. Buiten op het terras echter is 't alles rust. De opkomende maan werpt haar eerste schittering op den Rijn; het gerucht onderlangs verstomt. In schemerige verte ligt aan den overkant de Betuwe, en verbergt hare rijkdommen onder de sluiers van den nacht. De lijn van 't geboomte is reeds ten halve uitgewischt, de contouren van het landschap vervagen in het donker wordend ultramarijn. Het torentje van 't stadje piekt nog omhoog uit het plantsoen, maar de luisterrijke Grebbeberg is reeds verzwonden in onzekerheid en duisternis. En de eenzame nablijver, de laatste op het terras, voelt bij zich opkomen 'n vrome herinnering, die aan Tollens' dichtregelen:

De schemer valt; de nacht genaakt.
Vaart wel, landouwen, rust in vrede;
Ik neem een zieleucht van u mede,
Een heimwee dat naar boven haakt.
Zie, d'aangestoken sterren weemlen,
't Is of hun flikkend licht mij groet.
Hoe lieflijk is die zilvren gloed!
Ontvangt mijn handkus, hooge heemlen,
Die zooveel hopen doet.

S. KALFF.

MOOIE CACTEEËN.

MESEMBRIANTHEMUM SCHWANTESII.

Deze plant lijkt wel eenigszins op *M. Calcarium* doch is meer vertakt. Als mesembrianth-soort is het een dankbare bloeier, die zeer mooie straalvormige bloemen geeft. De kleur der bloemen is lichtgeel, met wit hart.

Men plante deze eigenaardige bloeier in heide met bladgrond, vermengd met een weinig kalkpuin en leem.

MAMILLARIA LONGIMAMMA.

De *Mamillaria longimamma* is onder haar soort een van de mooiste bloeiers. Deze soort heeft groote mooie bloemen van een zacht-gele kleur, terwijl over 't algemeen mamillaria's kleine bloemen hebben, die zeer mooi van kleur zijn, van zuiver wit tot donker lila.

De mamillaria is een van de sierlijkste cacteeën en bloeit soms zeer spoedig.

Zij moet geplant worden in bladgrond en heiaarde in gelijke deelen, vermengd met op 1 L. aarde 2 lepels kalkpuin en 2 lepels leem; inplaats van leem kan ook klei in poedervorm gebezigd worden.

P. KOOIJ.

WONDERE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR

DOOR

F. ST. MARS.

(Geautoriseerde vertaling van
S. J. Barentz—Schönberg).

XIII, DE OVERWELDIGER.

ER was een baai — een westelijke baai — vlak en eenzaam, en geel van zand als de kleur van een leeuwenhuid; ook was er een zee van buitengewoon geel-groen met golfjes, die eeuwig door over het ondiepe zand stroomden, en achter dit alles was het moeras, bruin, somber, en eenzaam. Er was een onaangename tijd geweest op deze plek, een zware wind had dagenlang langs geveegd uit het westen. Maar hij was voorbijgegaan, en had alleen maar waterige, grijze, laag hangende wolken achtergelaten.

Toen kwam de Overweldiger. Een stip boven de diepte, die aangroeide tot een vlek, een vlek, die een schaduw werd, een schaduw, die veranderde in een vogel, met groote vleugels, reusachtige klauwen, gehoornd en vreeselijk — een uil, een hoornuil uit Amerika, en die uil was een reus. In den schoot van den storm was hij gekomen, niet uit vrijen wil, zou men zoo denken, maar omdat hij moest — de wind had hem gedwongen.

Het is geen kleine vleugelkracht — en evenmin kleine vleugelbreedte — die zijn bezitter meer dan drie duizend mijlen kan dragen, zelfs al helpt de vader van alle winden iemand. Laten wij dit aannemen in het voordeel van den Overweldiger. Ja, hij was heelemaal geen gewone uil. Hij zou twee van de gewone Engelsche soort geweest kunnen zijn. Zijn klauwen waren de klauwen van een adelaar, zijn snavel was een sikkel — niets minder — zijn kleur de kleur der bruine boomen en de gespikkelde, gevlekte schaduwen — en op zijn schouders zat de wijsheid der eeuwen. Nooit hadden de bewoners der westelijke baai te voren zulk een gestalte gezien. Zij waren verbaasd en — verbaasd zijnde — vluchtten zij, want de Overweldiger leek op een driedubbelen duivel — wat hij dan ook was.

De uil bleef rusten aan den kant van het moeras, waar hij zich ophief uit het zand, en bleef rusten op een struik, recht overeind en strak, knipoogend in de ondergaande zon. Het was opmerkelijk dat zijn reusachtige vleugels bewogen en gezweefd hadden zonder eenig geluid, want door de fluweelachtige zachtheid zijner veeren vloog de reusachtige vogel stil, naar de gewoonte van alle uilen, die zelf het fijnste gehoor hebben van de heele wildernis.

Er was een verdacht geritsel in de bruine doodsheid onder een bremboschje. De uil wierp zijn kop om met groote snelheid tot de voorkant was waar de achterkant moest zijn — een akelige gewoonte van die vogels — en hield op met knipoogen. Er volgde een pauze en na die pauze een kop, scherp, vol litteekens, de wreede kop van een rat. Een tijdje bekeken de kraalooogen van het beest de wereld vol argwaan, en de uil bleef even onbewegelijk als een boomstomp; terwijl de oogen hem bekeken en zonder vrees verder gingen. Zij hadden hem niet gezien. Toen sprong de rat te voorschijn — een groote, schurftige veteraan — en bewoog zich langzaam tusschen de bossen lintgras, de planten van de gehoornde gele papaver, en de blauw-grijze zeehulst. Hij toonde weinig voorzichtigheid want de vijanden der ratten zijn meest nachtjagers, en het duurde nog wel een vol uur eer het donker was; en hoe kon hij weten dat de Overweldiger gekomen was? Daar hij een rat was, ging hij uit om ruzie te zoeken, en hij kreeg ze, maar niet de soort ruzie, die hij zocht.

Bij een verward varenboschje hield de struikroover stil. Toen, met ongeloofelijke snelheid, schoot hij erin. Het boschje deed eerst een lijster zien en toen een jong konijn, die beide uit het gezicht verdwenen. Toen schoot de rat in een groepje prachtige, rose zeeanjelieren, en in een halve seconde was hij er weer uit, omdat hij op jacht was gegaan op een beeldige, grijze tapuit, die vluchtte en in plaats daarvan een adder had

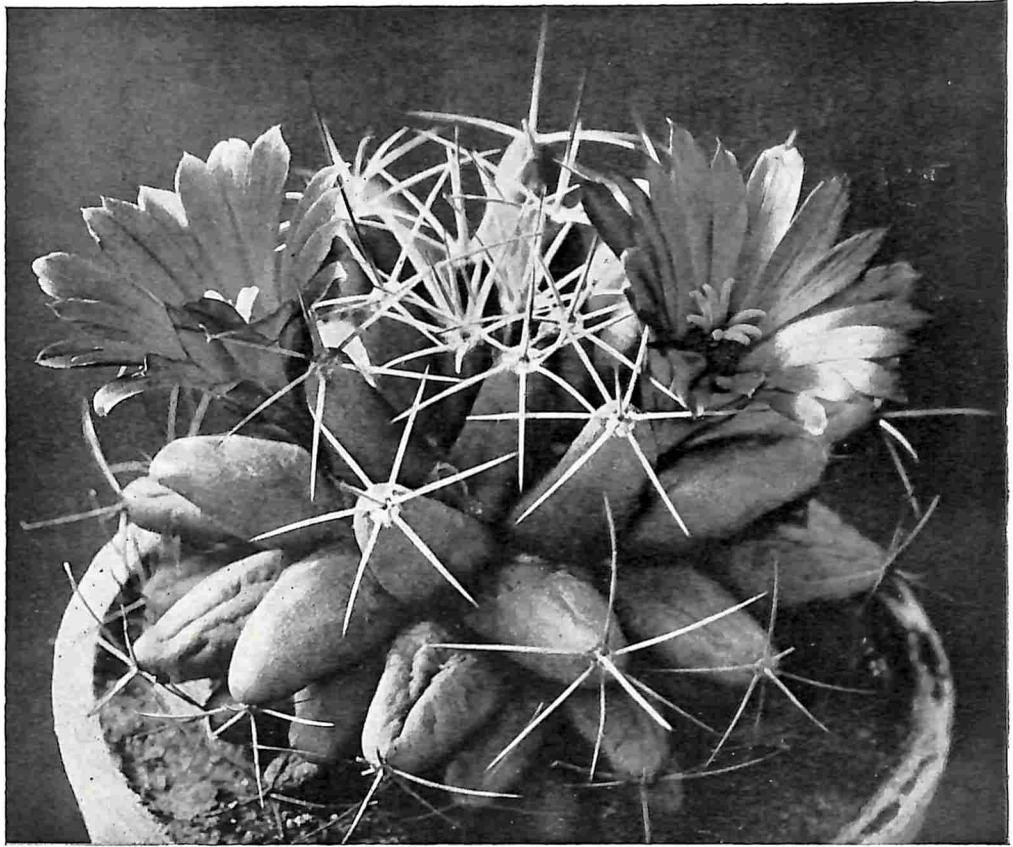

Foto Keoy.

MOOIE CACTEËN. MAMILLARIA LONGIMAMMA.

gevonden, die niet vluchtte, maar een afschuwelijk gesis van koude leugenachtigheid deed hooren.

De derde poging, die begon in een boschje van geel St. Jacobskruid, en eindigde in een netjes gevangen en luid protesteerende patrijs op haar nest, was gelukkiger. Het dier met de snorren was echter niet in staat het alleen met den vogel klaar te spelen; hij piepte dus om zijn medeschurken — er waren heel wat rattenholen in het rond — die hem helpen moesten. En de hulp kwam, snel en zonder geluid, maar niet de goede soort van hulp.

Een schaduw met groote vleugels, met grijpende, dreigende klauwen, en wonderbare gele, starende oogen; een schaduw, die uit het bremboschje neergleed en die rat verder kwaaddoen belette, en ze na een poosje voor goed uit het daglicht deed verdwijnen. Zoo en op zulke wijze deed de Overweldiger zijn eersten aanval op de landbewoners, en de bovengenoemde medeschurken, die door het geroep om hulp op de plek gekomen waren, renden haastig naar hun holen terug.

Na een maaltijd, langzaam en peinzend, zooals zulk een wijs-uitziende vogel paste, uit den ingang der donkere holen bespied door de verbaasde, wreede rattenbevolking, vloog de Overweldiger het land in.

Langzaam, laag en met lange, stille vleugelslagen, gleed hij over de golvende heide; boven voetpaden, die dood liepen in de wildernis; en smalle, verlaten wegjes, die nergens heen liepen; over vergeten velden, die omgeven waren door steenen muren, met klimplanten bedekt, en nu alle mogelijke soorten van roofgierige bewoners der wildernis herbergden; langs groote hoopen granieten steenklompen, waar de gevreesde bunsing zijn dievenhol had, waar de das niet ontbrak en waar de roode vos rustte na zijn bloederige rooftochten; over hoogten, zwaar van den reuk der wilde thijm, waar de kanten verborgen waren onder het schitterende vingerhoedskruid; langs boerderijen die geweest waren en nu niet meer waren, en dorpen, die teruggekeerd waren of bezig waren terug te keeren naar het binnenste der aarde, welke hun het leven had gegeven; en verder over moerassige, weeke, lichtgroene plekken — leelijke open wonden op den boezem van het moeras — waar de vleeschetende zonnedaauw den verraderlijken grond met dof rood bespikkelde — veelzeggend dof roode bloesems, en de vreembloeiende varen zijn aanwezigheid verried door kaneelkleurige strepen.

Zoo vloog die Overweldiger voorwaarts tot hij kwam bij „Grijze, omgevallen graven der dooden in eenzame plaatsen, Staande steenen op het eenzame wijnroode moeras.”

Tot hij kwam aan wijde, stille, geheimzinnige plaatsen waar geen boomen groeiden: maar in plaats daarvan stonden met stroo bedekte hutten in groepen en het waren dolmens,

met reusachtige deksteen, en steenen Druïdenbeelden, stijf en strak staande in het maanlicht — spookachtige herinneringen en relieken van de verdwenen rassen, die hier hadden geleefd en bestaan voor van de Geschiedenis een woord was geschreven; graftomben van naamloze dooden; woonplaatsen van de krachtige, wilde krijgers, die streken tegen de woedende Kelten.

Toen ging de groote uil zitten, ineengedoken, onder de schaduw van den grootsten deksteen, en ging slapen. Die groote vogel was zeer vermoeid.

Toen hij ontwaakte was het misschien twee uur in den nacht. Een wulp liet zijn spookachtig geroep hooren over het moeras. Een vleermuis, een zeer groote, zong op hoogen toon een wijsje van eigen maaksel in een der kleine hutten, en een vogel — wiens naam wij tot op heden nog niet weten — schreeuwde Kek-kek! ver in de duisternis van den nacht.

Toe-oe-whoe-oe-oe!

Het geluid, galmend, diep en onheilspellend, was uitgestooten zonder eenige voorafgaande waarschuwing. Zulk een geluid was nooit te voren gehoord op deze plaats sedert de naamloze dooden levende wezens met een naam waren, want het was de oorlogskreet van den hoornuil, en de uitwerking ervan was opmerkelijk.

Een konijn sprong van schrik onder het heidekruid en een ander vluchtte in den nacht. Het joeg een haas bijna dood van schrik, terwijl de kreet van de wulp ophield, zooals stoom wordt afgesloten door een hefboom. Ook was er een droog gekraak van veeren onder een hoop heidekruid. En de uil zweefde boven dat heidekruid. Niemand had hem zien bewegen. Hij was er alleen maar.

Er volgde een pauze, waarin het gevederde dier plat op den grond lag zonder enig geluid te maken en de uil stilletjes zweefde, kijkend, kijkend, kijkend met zijn groote, glinsterende oogen. Toen, plotseling, viel hij neer, en er was een geluid, alsof er iets gebeurde. Het gevederde ding scheen in moeilijkheden. Een poosje later kwam de uil te voorschijn en keerde terug naar zijn zitplaats en in zijn klauwen was een prachtige korhaan, zoo mooi als er ooit een gewelddadigen dood was gestorven.

De hoornuil was nauwelijks gezeten op zijn plaats onder den deksteen van den dolmen, toen hij plotseling zijn kop omkeerde. Er was iets anders behalve hijzelf; het was er misschien den heelen tijd geweest. In de duisternis van een

verren hoek ontmoetten twee gloeiende oogen de zijne, en in die oogen was verbazing noch schrik. Hij was aan beide gewend — zelfs de paniek, die een schuchter schepsel als dol deed vechten — maar die onpeilbare, brutale blik was nieuw voor hem.

Hij stak zijn woest gezicht naar voren, en stiet opnieuw zijn angstaanjagenden krijgskreet uit en al de angstige jagers van den nacht schenen te rillen en werden stil. Het geruisch in het heidekruid hield op, de zachte voetstappen stierven weg.

Die geelgroene oogappels toonden echter geen vrees, zij bewogen zich ook niet. Er was geen spoor van het plotselinge knipoogen, dat vrees aanduidt. Maar er leefde — en sprak bijna in die oogen de wreedheid, geboren uit onuitsprekelijken haat. De haat, die gloeit in de oogen van alle vervolgdgen — het schadelijk gedierte — en het meest van alle in de oogen van de kat — dat was dit dier — van een wilde kat, die dit dier ook was, en die zijn troep om zich heen had zien verdwijnen tot hij alleen was overgebleven in deze streken; de laatste en dus de ergste van zijn soort.

Er was geen waarschuwing voor den sprong, welken dit kattenbeest maakte. Misschien had het krijgshaftig voorkomen van den uil zijn kortaangebonden temperament verstoord, of vreesde hij een mededinger-jager op zijn gebied. Hoe het ook zij, hij kwam, niet langzaam, maar als een bliksemstraal, en de schreeuw, die met hem kwam, was leelijk en kwaad-aardig.

Doch hoe snel het dier ook was, de vogel was vlugger en poes kwam terecht op een uil die er niet was; een uil, die op het laatste oogenblik uit den weg was gegaan — juist alsof hij gewacht had op die beweging — en die, zich omdraaiend midden in de lucht, op de kat aanviel en haar mishandelde in de diepe, kille duisternis van die plaats, tot het scheen alsof de overleden hoofdman, die er woonde, zich in zijn graf moest omkeeren en een eind maken aan beide.

Den volgenden morgen keek een rat, moediger dan de rest, naar binnen en viel dadelijk achterover toen hij den grooten, gelen blik ontmoette van den uil, die stil en rechtop zat, trotsch en hoogmoedig op zijn plaats. Maar de kat zag hij niet. Het was pas eenige uren later, toen hij hoorde van een buurman, die op roof was uitgeweest, van het overblijfsel van een kat, dat twee raven op het moeras hadden gevonden en dat zij met alle moeite wilden overhalen toch maar gauw te sterven. Maar de kat stierf niet, ze herstelde na een tijdje en kwam terug en de wijze, waarop ze terugkwam, zal later verteld worden.

(Wordt vervolgd).

Ontvangen Boeken.

Met den IJmker het bijenjaar rond, door Louis Brands. Met een voorwoord van L. van Giersbergen. Rijksbijenteelt-consulent. Uitgevers-Maatschappij „Het Klaverblad”, den Haag.

Een mooi boek van de hand des heeren Louis Brands, eigenaar van het Bijenpark te Zoetermeer—Zegwaart.

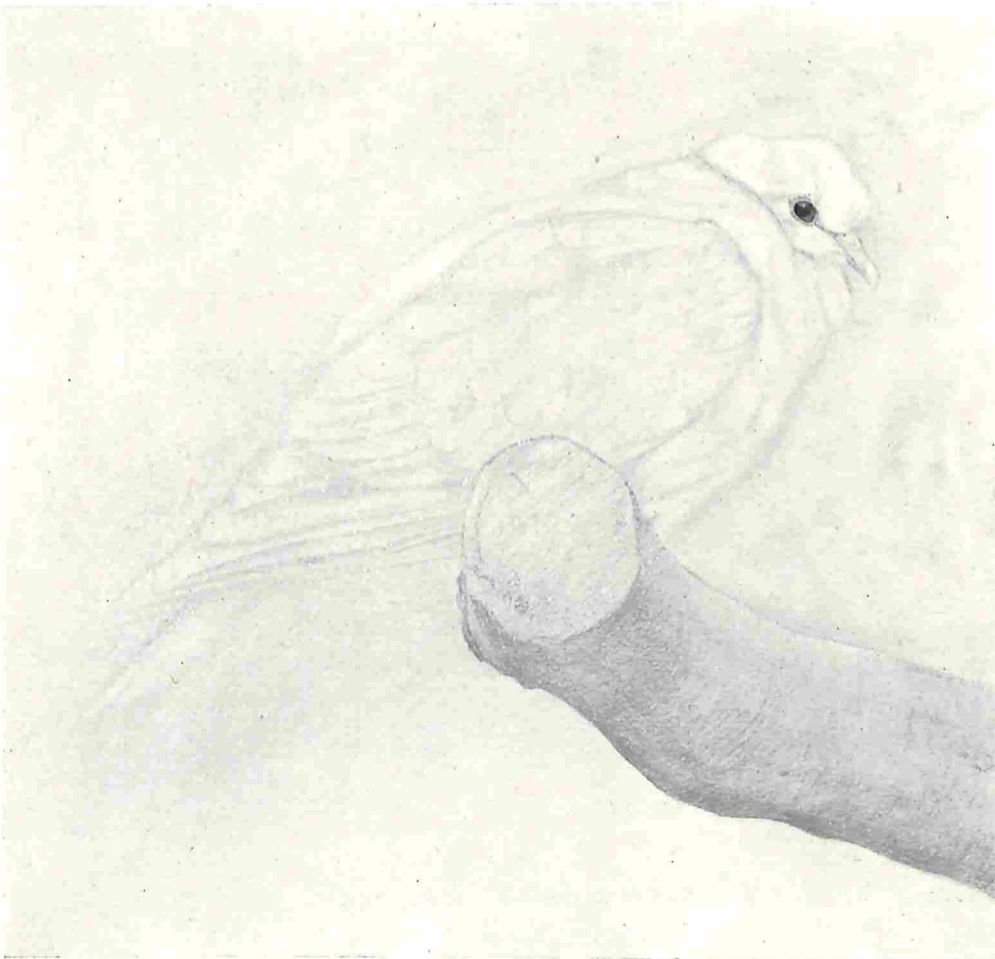
Met veel genoegen heb ik van den inhoud kennis genomen, en ik twijfel niet of het boek zal volkomen aan de bedoeling voldoen. Het is in een aangename trant geschreven, en prettig om te lezen.

Ik wensch, en geloof zeker, dat het allerwege gelezen zal worden, en op zal wekken tot het gaan beoefenen der bijenteelt. Ik noem het boek een eerste klas-propaganda en reclame voor het lieve bijenvak; ongetwijfeld zal het er toe bijdragen dat daaraan meer algemeen de aandacht zal worden geschonken.

Hoe het zij, het boek gaat de wereld in onder de vlag van den Rijksbijenteelt-consulent die het boek van een voorwoord voorzag, en — „de vlag dekt de lading”.

Het boek ziet er zeer netjes uit en is van zeer mooie illustratie's voorzien.

F. AUG. KELTING.

DUIF.

Naar de tekening van Sj. Kuperus.